

Motion till riksdagen

2011/12:K236

av **Kerstin Lundgren (C)**

Stärkande av medborgarnas makt över den kommunala indelningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av lagstiftningen i syfte att stärka medborgarnas makt över den kommunala indelningen.

Motivering

Det finns olika synsätt på vad som kännetecknar såväl lokalpolitik som en kommun. Oaktat detta torde det finnas en stor samsyn om vikten av en lokal gemensam identitet för att ge goda förutsättningar för deltagande inom ramen för det lokala självstyret. Bristen på samhörighet mellan olika delar av en kommun och kommunaldemokratiska skäl har under de senaste årtiondena haft stor betydelse för ändringar i den kommunala indelningen. Människor måste uppleva att kommunen faktiskt är en gemenskap där de känner tillhörighet och har makt som medborgare, inte uppleva att den är en administrativ enhet som styrs av direktiv från ovan. I sistnämnda fall kommer i praktiken deltagandet att fokuseras på att påverka som anställd, inte som medborgare.

Mot denna bakgrund är det intressant att se hur medborgarnas möjligheter att själva forma sitt "territorium" utvecklats. Efter de stora kommunsammanslagningarna öppnades dörren för kommunindelningar. Genom de indelningsändringar som ägt rum och de fall som prövats har en praxis utvecklats som innebär att befintliga kommuner fått en vetorätt i dessa frågor.

Det krävs idag synnerliga skäl för att regeringen ska besluta om en indelningsändring om kommunfullmäktige motsatt sig denna. Detta leder till att en mycket stark folkvilja, uttalad i en folkomröstning, helt kan sakna värde eller väga lätt. Det borde krävas synnerliga skäl för att en kommun ska kunna motsätta sig en indelningsändring, där en majoritet av befolkningen som önskar bilda egen kommun klart uttryckt detta i en folkomröstning. Den uttryckta

Fel! Okänt namn på

folkviljan i den del av en kommun eller ett landsting som önskar dela sig måste tillmätas särskild stor vikt i bedömningen.

Dagens ordning är inte ägnad att stärka den deltagande demokratin. Det förekommer exempel på att kommunfullmäktige med knapp majoritet beslutat gå emot en mycket starkt uttalad folkvilja, Kammarkollegiets utredning m.m. Då krävdes det att regeringen anförde synnerliga skäl för att gå emot kommunen. Eftersom sådana aldrig i något fall redovisats av regeringen är det uppenbart att en uttalad folkvilja inte anses som ”synnerliga skäl”. Detta kan inte vara en rimlig ordning. Både beredande och beslutande organ skall ta särskild hänsyn till dem som är mest berörda. Vad som här sagts bör självfallet även gälla för indelningsändringar avseende landsting och sammanläggningar.

Befolkningens känsla av identitet och samhörighet kan ha stor betydelse för kommunens och landstingets legitimitet och möjlighet att genomföra sin politik inom respektive område. Därför är det av stor betydelse att medborgarnas makt över den kommunala indelningen stärks. En seriös framställan om indelningsförändring ska därför alltid leda till en utredning och en beredningsprocess där berörda medborgare ges tillfället att sätta sig in i frågan, oavsett vem som har att pröva frågan.

Stockholm den 28 september 2011

Kerstin Lundgren (C)